

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

ODAP MERKEZİ KÜRESEL

BÜLTEN -

193

**Hakan Fidan ve Mevkidaşı
Johann Wadephul Görüşmesi**

**Küresel Enerji Güvenliği ve
Hürmüz Boğazı Krizi**

**Stratejik Gerilimin Geometrisi:
Sınırlar Nerede Çiziliyor?**

**Mısır'ın Süveyş Dilemması:
Ekonomik Aşınma ve
Jeopolitik Fırsat**

**İran'da Liderlik Değişimi;
Mojtaba Khamenei**

**Rusya'nın Tarafsızlığı Terki ve
Orta Doğu Krizinde Stratejik
Denge**

**ABD İran'da Sert Kayaya
Çarptı**

**Pasifik'te Mikroçip
Diplomasisi ve Güvenlik
Denklemi: Tayvan
Boğazı'nda Artan Askeri
Hareketlilik**

ODAP
Dünyayı Okumak İçin...

Hakan Fidan ve Mevkidaşı Johann Wadepful Görüşmesi

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan , 12 Mart 2026 tarihinde Ankara'da Alman mevkidaşı Johann Wadepful ile bir araya gelerek bölgedeki tırmanan gerilimlere dair stratejik bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmenin ana eksenini Orta Doğu'da yayılan çatışmalar ve özellikle İran ile Lübnan üzerindeki riskler oluştururken, Bakan Fidan basın toplantısında Türkiye'nin savunma ve diplomasi kapasitesine vurgu yaparak 'Türkiye her türlü senaryoya hazırdır' mesajını net bir şekilde verdi. Fidan, bölgedeki dinsel veya etnik fay hatlarını kaşıyarak iç savaş çıkarma niyetinde olan aktörlere karşı sert uyarılarda bulunurken, özellikle İsrail'in savaşı Lübnan'a yayma çabalarının bölge istikrarını tehdit ettiğini belirtti. Alman Bakan Wadepful ile yapılan görüşmede ayrıca NATO hava savunma sistemlerinin koordinasyonu, düzensiz göçle ortak mücadele ve sınır güvenliği gibi kritik başlıklar ele alındı. Türkiye'nin hem askeri hem de insani tahliye planlarının operas-

yonel olarak hazır olduğunu ifade eden Fidan, müttefiklerle olan eşgüdümün önemine dikkat çekti. Bu diplomatik temas, Ankara'nın bölgesel bir kaos ihtimaline karşı proaktif savunma doktrinini ve Avrupa ile güvenlik mimarisi konusundaki iş birliği niyetini bir kez daha teyit etmiş oldu. Türkiye'nin "hazırız" vurgusu, sadece askeri bir hazırlığı değil, aynı zamanda olası bir insani kriz ve siyasi dönüşüm sürecini yönetme kararlılığını da yansıtmaktadır; bu durum Ankara'nın bölgedeki oyun kurucu rolünü tahkim etme stratejisinin bir parçası olarak okunabilir.

Stratejik Gerilimin Geometrisi: Sınırlar Nerede Çiziliyor?

Gaziantep'te düşürülen balistik mühimmat, teknik bir güvenlik ihlali gibi görünebilir ancak olayın bölgesel bağlamı dikkate alındığında bu gelişme yalnızca bir hava sahası ihlaline işaret etmemektedir. Aksine, Orta Doğu'daki mevcut savaşın hangi coğrafi ve stratejik sınırlar içinde tutulacağı sorusu yeniden gündeme gelmektedir. Türkiye hava sahasına giren ve NATO hava savunma sistemleri tarafından imha edilen füze, İran-ABD/İsrail hattında yaşanan çatışmanın

Türkiye'ye ve NATO alanına yaklaşabildiğini göstermiştir. Mesele yalnızca bir füzenin teknik rotası değil, savaşın bölgesel mimarisinin hangi aktörler tarafından nasıl şekillendirildiğidir. Son haftalardaki söylemler, Orta Doğu'daki krize ilişkin üç farklı stratejik yaklaşımın aynı anda var olduğunu göstermektedir. Washington'un önceliği savaşın coğrafi olarak genişlemesini önlemek ve operasyonları sınırlı bir hedef çerçevesinde tutmaktır. Trump'ın İran'a yönelik operasyonların "neredeyse tamamlandığını" ve savaşın yakın zamanda sona erebileceğini ifade etmesi, Washington'un çatışmayı uzun süreli ve bölgesel bir savaşa dönüştürme niyetinde olmadığını ortaya koymaktadır (Reuters, 2026). Bu söylem aynı zamanda ABD'nin krizin NATO müttefiklerini doğrudan çatışmanın içine çekecek şekilde genişlemesini istemediğine dair bir stratejik işaret olarak da okunabilir. Türkiye'nin pozisyonu ise temkinli bir denge politikasına işaret etmektedir. Ankara bir yandan hava sahası ve sınır güvenliğine ilişkin askeri tedbirlerini artırırken diğer yandan çatışmanın tarafı haline gelmekten kaçınmaktadır. Türkiye, NATO ile koordinasyonunu sürdürmekte ve Ankara, ABD hattıyla genellikle uyumlu gözükmektedir. Buna karşılık İsrail'in bölgesel güvenlik vizyonu daha farklı bir çizgidedir. Tel Aviv yönetimi İran tehdidinin ortadan kaldırılmasının sınırlı askeri operasyonlarla mümkün olmadığını savunmakta ve savaşın henüz sona ermediğini vurgulamaktadır (Middle East Monitor, 2026). Bu durum Washington ile Tel Aviv arasında açık bir stratejik kopuş anlamına gelmemekle birlikte,

savaşın süresi ve kapsamına ilişkin belirgin bir ayrışmaya işaret etmektedir: Washington operasyonu indirgemeye çalışırken Tel Aviv, İran tehdidinin tamamen ortadan kaldırılmasını amaçlayan daha geniş bir stratejik ufukla hareket etmektedir. Bu noktada Türkiye'nin konumu dikkat çekici bir rol üstlenmektedir. Ankara'nın krizin büyümesini önlemeye çalışan temkinli yaklaşımı ile İsrail'in güvenlik merkezli daha geniş askeri stratejisi arasındaki farklılık yüzeye çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle İsrail'in bölgesel güvenlik vizyonu ile Türkiye'nin istikrar üretmeye yönelik yaklaşımı arasında yapısal bir gerilim bulunmaktadır. Gaziantep'te düşürülen füze bu nedenle salt askeri bir olay olarak değerlendirilmemelidir. Bu gelişme, savaşın Türkiye'ye ve dolayısıyla NATO sahasına taşınmasının hangi aktörlerin stratejik çıkarlarına hizmet edebileceği sorusunu gündeme getirmektedir. Füzenin kaynağı ve rotasına ilişkin farklı açıklamalar yapılmış olsa da kamuya açık veriler bu konuda kesin bir sonuca ulaşılmasına imkân vermemektedir. Ancak olayın yarattığı stratejik etki açıktır: Türkiye istemeden de olsa bölgesel savaşın coğrafi sınırlarına oldukça yaklaşmıştır. Bu noktada İran'ın yürüttüğü askeri stratejiye ilişkin farklı yorumlar da dikkat çekmektedir. Bazı analizlere göre İran'ın yoğun füze saldırıları yalnızca doğrudan askeri hedefleri vurmayı amaçlamamaktadır. Aynı zamanda karşı tarafın hava savunma kapasitesini zorlamak ve çatışmanın lojistik maliyetini artırmak gibi

stratejik hesaplar da bu yaklaşımın parçası olabilir. Bu perspektiften bakıldığında Trump'ın İran'ın askeri kapasitesinin büyük ölçüde zayıflatıldığı yönündeki açıklamaları farklı bir şekilde yorumlanabilir. Eğer İran gerçekten geniş çaplı bir füze kullanımına dayalı bir yıpratma stratejisi izliyorsa, tarafların askeri kapasitesine ilişkin ortaya çıkan tablo daha karmaşık bir stratejik rekabeti yansıtıyor olabilir. Nihayetinde düşürülen füze, Orta Doğu'daki üç farklı stratejik yaklaşımın kesiştiği bir anı temsil etmektedir. Washington savaşın sınırlandırılmasını ve bölgesel yayılmanın önlenmesini hedeflerken Ankara krizin istikrarsızlaştırıcı etkilerini azaltmaya çalışan bir diplomatik pozisyon almaktadır. Buna karşılık Tel Aviv yönetimi İran tehdidini tamamen ortadan kaldırmayı amaçlayan daha geniş bir güvenlik perspektifiyle hareket etmektedir. Bu nedenle yaşanan olay, bir füzenin rotasını değil; Orta Doğu'daki savaşın hangi sınırlar içinde tutulacağına dair süregelen stratejik mücadelenin de bir göstergesidir.

İran'da Liderlik Değişimi; Mojtaba Khamenei

İran'da son zamanlarda meydana gelen olaylar, ülkenin siyasi yapısında önemli bir dönüm noktası olarak görülmektedir. Uzun süre dini liderlik yapan Ali Khamenei'nin bir hava saldırısında öldürülmesinin ardından, yerine oğlu Mojtaba Khamenei getirilmiştir. İran Anayasası uyarınca dini liderin seçimi, din adamlarından oluşan Uzmanlar Meclisi'ne aittir. Meclis tarafından yapılan oylama sonucunda, Mojtaba Khamenei İran'ın üçüncü dini lideri olarak göreve başlamıştır. Bu liderlik değişikliği, İran'ın hem iç siyaseti hem de bölgedeki politikaları açısından önemli etkiler yaratabileceği düşünülmektedir. Mojtaba Khamenei'nin liderliğe geçişi, tartışmalı bir sürecin de başlangıcını oluşturmuştur. İran'da İslam Cumhuriyeti kurulduğundan beri liderlik pozisyonunun bir aile içinde nesilden nesile geçtiği ilk kez görülüyor. Bu durum bazı analistler tarafından "yarı hanedanvari bir geçiş" olarak nitelendirilmiştir. Mojtaba Khamenei, uzun süre resmi görevlerde göz önünde olmamış olsa da babasının ofisinde etkili bir danışmanlık yapmış ve özellikle güvenlik kurumlarıyla yakın ilişkiler geliştirmiştir. Özellikle İran Devrim Muhafızları ile olan sıkı bağları, onun liderlik pozisyonuna yükselmesinde önemli bir rol oynamıştır. Yeni liderin göreve başlamasıyla birlikte uluslararası medyada en çok tartışılan konulardan biri de Mojtaba Khamenei'nin sağlık durumu olmuştur. Batılı ve İsraili yetkililere göre, İran'a yönelik ABD ve İsrail saldırıları sırasında Mojtaba Khamenei'nin de yaralandığı iddia edilmiştir. Bazı kaynaklar, saldırı esnasında hafif yaralanan Khamenei'nin bu yüzden kamuoyunda pek

görünmediğini belirtmektedir. Ancak İranlı yetkililer, yeni liderin yaralanmış olabileceğini kabul etmekle birlikte, görevine aktif bir şekilde devam ettiğini açıklamıştır. Mojtaba Khamenei'nin liderlik pozisyonuna geçişi, İran'daki iç güç dengelerini de etkileme kapasitesine sahiptir. Uzmanlara göre, yeni liderin Devrim Muhafızlarıyla olan yakın ilişkileri, ülkede güvenlik kurumlarının siyasetteki etkisini daha fazla artırabilir. Bununla birlikte, İran'ın dış politikası açısından da bu değişim önemli sonuçlar getirebilir. İran ile İsrail ve ABD arasındaki süregelen askeri gerginlik, yeni liderin nasıl bir strateji geliştireceği sorusunu gündeme getirmiştir. Bazı analistler, Mojtaba Khamenei'nin babasının izlediği sert ve muhafazakâr dış politika yolunu sürdüreceğini öngörmektedir. Sonuç olarak, Mojtaba Khamenei'nin İran'ın yeni dini lideri olarak göreve başlaması, ülkenin siyasi tarihindeki önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Liderlik değişikliği, hem İran'ın iç siyasi dengelerini hem de Orta Doğu'daki jeopolitik gelişmeleri etkileyebilir. Özellikle savaş ve bölgesel gerilimlerin yoğun olduğu bir dönemde gerçekleşen bu liderlik değişimi, İran'ın gelecekteki politikalarının şekillenmesi konusunda uluslararası kamuoyunun

ilgisini çekmeye devam etmektedir.

ABD İran'da Sert Kayaya Çarptı

ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarında 140 askerinin yaralanması, Orta Doğu'daki çatışmanın giderek daha geniş bir bölgesel güvenlik krizine dönüştüğünü göstermektedir. Pentagon tarafından yapılan açıklamaya göre 28 Şubat 2026'da başlayan ABD-İsrail ortak operasyonundan bu yana yaklaşık 140 ABD askeri yaralanmış, bunların 8'i ağır yaralıdır. Yaralanan askerlerin büyük çoğunluğu hafif yaralı olup 108'i yeniden görevine dönmüştür. Bu gelişme, İran'a yönelik askeri operasyonların etki-tepkisini gözler önüne sermektedir. ABD ve İsrail, sözde İran'ın nükleer programı, balistik füze kapasitesi ve bölgedeki vekil güçlerine verdiği destek nedeniyle İran'a karşı kapsamlı hava saldırıları başlatmıştır. Bu operasyon kapsamında İran'daki askeri ve stratejik hedeflere yönelik yoğun bombardıman gerçekleştirilmiştir. Ancak İran da bu saldırılara balistik füzeler, insansız hava araçları ve bölgedeki ABD üslerine yönelik saldırılarla karşılık vermiştir. Bu misillemeler ABD

askerlerinin yaralanmasına ve bazı askerlerin hayatını kaybetmesine yol açmıştır. Uluslararası ilişkiler perspektifinden bakıldığında bu olay birkaç önemli sonucu ortaya koymaktadır. İlk olarak, ABD-İran geriliminin artık sınırlı vekâlet çatışmalarının ötesine geçerek doğrudan askeri karşılaşma boyutuna ulaştığı görülmektedir. ABD askerlerinin yaralanması, Washington'un çatışmanın doğrudan taraflarından biri haline geldiğini ve bunun da çatışmanın tırmanma riskini artırdığını göstermektedir. Devamında ise bu durum Orta Doğu'daki güvenlik mimarisini ciddi şekilde etkileyebilir. İran'ın Körfez'deki ABD üslerine veya müttefik ülkelere yönelik saldırıları, bölgesel aktörleri de çatışmanın içine çekme potansiyeline sahiptir. Özellikle enerji yolları ve Hürmüz Boğazı çevresindeki güvenlik riskleri küresel enerji piyasalarını doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. Bu nedenle çatışma yalnızca bölgesel değil aynı zamanda küresel ekonomik sonuçlar doğurabilecek bir krize dönüşme potansiyeline sahiptir. Bir diğer mesele de ABD askerlerinin yaralanması iç politikada da tartışmaları artırabilir. Pentagon'un açıkladığı rakamların kamuoyunda tartışma yaratması ve Kongre'de şeffaflık çağrılarına yol açması, uzun sürecek bir savaşın ABD kamuoyu tarafından ne ölçüde destekleneceği sorusunu gündeme getirmektedir. Sonuç olarak , ABD-İran-İsrail üçgenindeki gerili-

min hızla tırmanan bir çatışmaya dönüştüğünü göstermektedir. ABD askerlerinin yaralanması, savaşın maliyetinin giderek artabileceğine işaret ederken aynı zamanda bölgesel güvenlik dengelerini ve küresel enerji piyasalarını etkileyebilecek daha geniş bir jeopolitik krizin habercisi olarak görülebilir. Daha önceki Irak, Afganistan gibi ülkelere kısa sürede hakim olan ABD aynı özgüvenle hareket etse de bu sefer sert kayaya çarptığı söylenebilir.

Küresel Enerji Güvenliği ve Hürmüz Boğazı Krizi

Orta Doğu'da ABD-İsrail ile İran arasında artan askeri gerilim, küresel enerji piyasalarında ciddi dalgalanmalara yol açmıştır. Özellikle Hürmüz Boğazı'nda gemi trafiğinin aksaması, dünya petrol arzının önemli bir bölümünü tehdit ederek enerji güvenliği tartışmalarını yeniden gündeme taşımıştır. Bu gelişmeler yalnızca bölgesel bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda küresel ekonomi üzerinde doğrudan etkileri olan bir enerji krizi olarak değerlendirilmektedir. Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, Avrupa'nın geçmişte nükleer enerjiden

uzaklaşmasını stratejik bir hata olarak nitelendirmiştir. Bu açıklama, Avrupa'nın enerji güvenliğini yeniden değerlendirdiğini göstermektedir. Son yıllarda özellikle Rusya-Ukrayna savaşı ve küresel enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar, Avrupa ülkelerinin enerji kaynaklarını çeşitlendirme ihtiyacını artırmıştır. Bu bağlamda nükleer enerji, yenilenebilir enerji kaynaklarıyla birlikte daha istikrarlı ve uygun maliyetli bir enerji üretim modeli olarak yeniden tartışılmaktadır. Bununla birlikte, Orta Doğu'daki çatışmaların petrol piyasalarına etkisi oldukça belirgindir. Saudi Aramco, Hürmüz Boğazı'nın uzun süre kapalı kalması durumunda küresel petrol piyasalarında "felaket" düzeyinde sonuçlar doğabileceği konusunda uyarıda bulunmuştur. Normal koşullarda dünya petrol ticaretinin yaklaşık beşte biri bu stratejik boğazdan geçmektedir. Çatışmalar nedeniyle günlük yaklaşık 20 milyon varil petrolün küresel piyasaya ulaşmasının engellenmesi, arz şoku riskini artırmaktadır. Şirketin CEO'su Amin H. Nasser, bu durumun bölgedeki petrol ve doğalgaz sektörünün karşılaştığı en büyük krizlerden biri olduğunu belirtmiştir. Her ne kadar Suudi Arabistan ihracatının yaklaşık %70'ini alternatif boru hatları ve depolardaki rezervler aracılığıyla yönlendirebileceğini açıklasa da, uzun süreli bir kesinti küresel ekonomi üzerinde ciddi baskı yaratabilir. Bu gelişmeler petrol fiyatlarında önemli

dalgalanmalara yol açmıştır. Çatışmaların yoğunlaştığı dönemde Brent petrol fiyatı 119 dolar seviyesine kadar yükselmiş, ancak siyasi açıklamalar ve olası diplomatik çözüm beklentileri nedeniyle daha sonra yaklaşık 85 dolar seviyesine gerilemiştir. Ayrıca G7 ülkeleri, piyasadaki oynaklığı azaltmak amacıyla stratejik petrol rezervlerinin kullanılmasını değerlendirmektedir. Uluslararası Enerji Ajansı'nın verilerine göre üye ülkeler toplamda 1,2 milyar varilden fazla stratejik petrol rezervine sahiptir. Sonuç olarak, Hürmüz Boğazı krizi küresel enerji sisteminin jeopolitik kırılganlığını açık biçimde ortaya koymaktadır. Bu durum, enerji güvenliği politikalarının yalnızca ekonomik değil aynı zamanda stratejik ve jeopolitik faktörler tarafından da şekillendirildiğini göstermektedir.

Mısır'ın Süveyş Dilemması: Ekonomik Aşınma ve Jeopolitik Fırsat

İran'da patlak veren savaş Mısır'ı doğrudan askeri bir cepheye sürüklemese de ülke üzerinde belirgin ekonomik ve stratejik baskılar yaratmaktadır. Kahire'nin bölgesel dalgalanmalara karşı hassas bir ekonomik yapıya sahip olduğu bilinmektedir. Son yıllarda yüksek enflasyon, döviz kıtlığı ve artan dış borç Mısır ekonomisini kırılgan bir

dengeye taşımıştır (Reuters, 2026a). İran savaşının etkisi yeni bir kriz üretmekten çok mevcut kırılma noktalarını derinleştiren bir aşınma şeklinde okunmalıdır. Enerji fiyatlarındaki artış, yatırımcı güvenindeki zayıflama ve ticaret hatlarına ilişkin belirsizlikler bu baskının başlıca kanallarını oluşturmaktadır (Reuters, 2026b). Mısır ekonomisinin İran savaşından etkilenme kanallarından biri Körfez ülkeleriyle kurduğu ekonomik bağlardır. Milyonlarca Mısırlı işçi Körfez ülkelerinde çalışmakta ve bu işçilerin ülkelere gönderdiği döviz Mısır ekonomisi için önemli bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. İşçi dövizleri son yıllarda Mısır'ın döviz dengesini destekleyen temel kalemlerden biri haline gelmiştir (Reuters, 2026a). İran'ın Körfez'deki hedeflere yönelik saldırıları ve savaşın yarattığı belirsizlik bu ekonomik yapıyı dolaylı biçimde etkilemektedir. Körfez ekonomilerinde oluşan dalgalanmalar iş gücü piyasalarını, yatırımları ve ticaret akışlarını etkileyerek Mısır'a yönelen döviz akışını zayıflatma potansiyeli taşımaktadır. Bu nedenle savaşın etkisi petrol fiyatlarının ötesinde işçi dövizleri, ticaret ilişkileri ve yatırım beklentileri üzerinden hissedilmektedir. (Reuters, 2026c; Reuters, 2026d) İran savaşının yarattığı güvenlik ortamı Mısır açısından deniz ticaret yollarının önemini de artırmaktadır. Süveyş Kanalı, Asya ile

Avrupa arasındaki en kısa deniz hattını oluşturur ve küresel ticaretin önemli bir bölümü bu güzergâh üzerinden gerçekleşir (Reuters, 2024). Ancak Kızıldeniz ve Babülmendep çevresinde artan güvenlik riskleri bazı şirketleri Afrika'nın güneyinden geçen Ümit Burnu rotasına yöneltmiştir. Bu rota daha uzun ve daha pahalıdır; buna rağmen deniz taşımacılığında belirleyici unsur çoğu zaman mesafe değil risk primidir (Reuters, 2026e). Dolayısıyla Mısır açısından temel mesele Süveyş'i ekonomik olarak cazip kılmaktan çok kanalın güvenliğini garanti altına almaktır. Deniz ticaret yollarının güvenliği Süveyş'in küresel lojistik sistem içindeki konumunu doğrudan etkilemekte ve Mısır'ın stratejik kapasitesinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Mısır son yıllarda Doğu Akdeniz'de doğal gazın işlendiği ve yeniden ihraç edildiği bir enerji merkezi olma hedefi doğrultusunda politika geliştirmiştir. Bu strateji büyük ölçüde İsrail ve GKRY ile geliştirilen enerji hatlarına dayanmaktadır (Reuters, 2025a); Kahire'ye ekonomik fırsatlar sunsa da belirli siyasi ve güvenlik maliyetleri üretmektedir. Öte yandan son yıllarda Türkiye ile Mısır arasında başlayan normalleşme süreci Kahire için alternatif işbirliği seçenekleri yaratabilecek bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Türkiye'nin bölgesel krizlerde arabuluculuk ve istikrar vurgusuyla öne çıkan diplomatik rolü dikkate alındığında iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesi daha düşük siyasi maliyetli işbirlik alanları yaratma potansiyeli taşımaktadır. Mısır'ın İran savaşına verdiği tepki büyük ölçüde krizin ekonomik maliyetlerini absorbe etmeye yönelik savunmacı bir yaklaşım şeklinde ortaya çıkmaktadır. Ancak mevcut koşullar daha aktif bir stratejik seçenek

ihtimalini de gündeme getirmektedir. Bu noktada belirleyici soru, Mısır'ın hangi maliyet eşliğinde kontrollü bir aktivizm geliştirebileceğidir. Bu olasılık üç faktöre bağlıdır: ekonomik baskının iç siyasi istikrarı tehdit etmemesi, Kızıldeniz ve Süveyş hattının ticari taşımacılık açısından güvenli kalması ve Kahire'nin adımlarının bölgesel bloklama olarak algılanmamasıdır. Bu eşikler yönetilebildiği ölçüde Mısır Süveyş üzerinden deniz ticaret güvenliğini güçlendirebilir, bölgesel diplomasi girişimlerini artırabilir ve enerji geçiş hatları üzerinden stratejik avantaj üretebilir. Ortadoğu'daki savaşlar mevcut dengeleri sarsmakla kalmaz; bölgesel düzen tartışmalarını da tetikler. İran'daki savaş da benzer biçimde bölgesel aktörlerin pozisyonlarını yeniden değerlendirdiği bir süreç yaratmaktadır (Hassan, 2026). Washington'ın stratejik önceliklerinin giderek Asya-Pasifik'e kaydığı bir dönemde Ortadoğu'daki aktörlerin daha fazla diplomatik inisiyatif üstlenme ihtimali artmaktadır. Bu bağlamda Mısır açısından temel mesele krizin maliyetlerini pasif biçimde absorbe etmekten ibaret değildir. Süveyş güvenliği, enerji politikası ve çok taraflı diplomasi alanlarında geliştirilecek kontrollü bir aktivizm Kahire'nin hem bölgesel konumunu güçlendirebilir hem de savaş sonrası oluşabilecek yeni düzen tartışmalarında daha etkili bir rol üstlenmesine katkı sağlayabilir.

Rusya'nın Tarafsızlığı Terki ve Orta Doğu Krizinde Stratejik Denge

28 Şubat 2026 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail'in İran'daki askeri ve nükleer tesislerini hedef alan kapsamlı operasyonu, Ali Hamaney'in hayatını kaybetmesi ve yerine Mücteba Hamaney'in geçmesiyle bölgede tarihi bir kırılma yaratmıştır. Diplomatik düzlemde Rusya, Londra Büyükelçisi Andrei Kelin aracılığıyla 7 Mart'ta yaptığı açıklamada "tarafsız değiliz" diyerek Tahran'daki yeni liderliği tanıdığını resmen ilan etmiştir. Rusya Dışişleri Sözcüsü Maria Zakharova operasyonu "uydurma bir tehdit" bahanesiyle meşru düzeni devirme planı olarak nitelendirirken, Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov mevkidaşı Abbas Araghchi ile görüşerek Rusya'nın "iyi niyet ofisi" aracılığıyla arabuluculuğa hazır olduğunu belirtmiştir. Askeri sahada ise Washington Post'un 6 Mart tarihli haberine göre Rusya; ABD savaş gemileri, uçak konumları ve radar koordinatlarını içeren hassas istihbarat verilerini Tahran'la paylaşmaktadır. 8 Mart'ta ABD Başkanı Donald Trump, bu desteğin sahadaki yıkımı engelleyemediğini ve etkisiz kaldığını savunurken; 11 Mart'ta Ukrayna lideri Zelenskiy, Rus birliklerinin İran'a gönderilme ihtimaline karşı kritik bir uyarıda bulunmuştur.

İnsani boyutta ise Kremlin, tahliyelerin ve yardımların Azerbaycan toprakları üzerinden lojistik bir hatla koordine edildiğini teyit etmiştir. İran Sağlık Bakanlığı, saldırılar sonucu toplamda 926 kişinin yaşamını yitirdiğini raporlamıştır. Rusya'nın İran'a sunduğu bu dolaylı destek, Batı'nın bölgedeki rejim değişikliği ajandasına karşı stratejik bir direnç hattı oluşturmaktadır. Ancak Moskova'nın doğrudan ve fiziki olarak savaşa katılması, Ukrayna'daki askeri kapasitesini sarsacak ve ABD-İsrail eksenine yıkıcı bir küresel çatışmayı tetikleyebilecek yüksek riskli bir senaryodur. Bu varoluşsal risklerden kaçınmak adına Kremlin şimdilik dolaylı müdahaleyi tercih ederek "stratejik risk yönetimi" uygulamaktadır. Bölgedeki insani vahamet artarken Türkiye, barışı tesis etme ve bu tehlikeli sarmalı kırma konusundaki samimi ve aktif arabuluculuk iradesini en istekli şekilde ortaya koyarak krizin çözümü için en güçlü dengeleyici aktör olarak öne çıkmaktadır.

Pasifik'te Mikroçip Diplomasisi ve Güvenlik Denklemleri: Tayvan Boğazı'nda Artan Askeri Hareketlilik

11 Mart 2026 tarihinde Tayvan Boğazı ve Güney Çin Denizi çevresinde yoğunlaşan askeri tatbikatlar, küresel teknoloji tedarik zinciri ve bölgesel güvenlik mimarisi üzerindeki baskıyı artırmaktadır. Çin Halk Kurtuluş Ordusu'nun bölgedeki deniz ve hava unsurlarını artırması, Washington tarafından "statükoyu tek taraflı değiştirme çabası" olarak nitelendirilirken, Pekin yönetimi bu adımları egemenlik haklarının korunması çerçevesinde savunduğunu yinelemektedir. Bu gerilimin merkezinde sadece toprak bütünlüğü değil, aynı zamanda küresel ekonominin can damarı olan yarı iletken üretimi yer almaktadır. Tayvan'ın dünya ileri teknoloji çiplerinin %90'ından fazlasını üretmesi, olası bir askeri tırmanışı salt bir bölgesel çatışma olmaktan çıkarıp küresel bir enflasyonist krize dönüştürme potansiyeli taşımaktadır. Trump yönetiminin Asya-Pasifik stratejisindeki "önce ekonomi" vurgusuna rağmen, sahadaki askeri tahkimatın sürmesi stratejik bir belirsizlik yaratmaktadır. Türkiye'nin bu süreçteki tutumu, Doğu ve Batı arasındaki ticaret yollarının güvenliğini önceleyen "çok boyutlu denge" politikasına dayanmaktadır. Ankara, bir yandan teknolojik bağımsızlık hamlelerini sürdürürken diğer yandan küresel lojistik hatların sürekliliği için diplomatik istişarelere önem vermektedir. Sonuç olarak, Pasifik'teki bu hareketlilik asimetric bir güç mücadelesinden ziyade, tarafların teknolojik üstünlük ve lojistik dayanıklılıklarını test ettiği stratejik bir satranç oyununa dönüşmüştür. Tayvan Boğazı'ndaki denge, önümüzdeki süreçte küresel dijital ekonominin rotasını belirleyen en temel faktör olmaya devam edecektir.